

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **K. S.**, zast. JUDr. Petrem Fialou, advokátem se sídlem v Praze, Dienzenhoferovy sady 2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2004, č. j. 10 Az 166/2003 – 28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupci stěžovatele JUDr. Petru Fialovi, advokátu se sídlem v Praze, Dienzenhoferovy sady 2, **se přiznává** odměna 1000 Kč a náhrada nákladů 75 Kč, celkem 1075 Kč, které mu budou vyplaceny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 26. 3. 2004, č. j. 10 Az 166/2003-28 zamítl Městský soud v Praze žalobu žalobce proti rozhodnutí Ministra vnitra ČR ze dne 17. 6. 2003, č. j. OAM-2520/AŘ - 2002, kterým byl zamítnut rozklad žalobce a potvrzeno rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-1360/VL-14-P16-2001 ze dne 6. 11. 2001. Tímto rozhodnutím

žalovaný zastavil dle ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“) řízení o udělení azylu s odůvodněním, že se stěžovatel bez vážného důvodu opakovaně nedostavil ve dnech 1. 10. 2001 a 5. 11. 2001 k pohovorům za účelem objasnění důvodů své žádosti o udělení azylu, i když byl řádně k účasti na nich vyzván.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že při projednání žádosti o azyl došlo k pochybení správního orgánu, který dle mínění stěžovatele porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení (dále jen „správní řád“). Důkazy, které si žalovaný opatřil, nebyly úplné a byl taktéž porušen § 31 odst. 1 správního řádu. Svá tvrzení stěžovatel odůvodnil tak, že v zemi původu je ohrožen na životě. Nemá se kam obrátit o pomoc, protože stát takové poměry trpí a podporuje. V jeho případě jde o důvody humanitární, na základě kterých by bylo možno k udělení azylu použít ustanovení § 14 zákona o azylu. Stěžovatel se odvolává na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. Dále poukazuje na Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Cruz Varas z roku 1991, rozsudek ve věci Vilvarajah z roku 1991. Zdůrazňuje, že není možné se obrátit na policii, protože není možné po nikom požadovat, aby se sám a dobrovolně vystavoval perzekuci, aby lépe mohl prokázat své obavy z pronásledování. Dále se odvolal na Příručku postupů a kritérií pro určování uprchlíků, výslovně na čl. 53.

Na základě výše uvedeného navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Součástí podané kasační stížnosti je i návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 zákona č. 150/2002Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil dne 20. 8. 2004, kdy ve svém podání popřel oprávněnost kasační stížnosti, odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat pro jeho nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může

přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 19. 2. 2001 na základě žádosti stěžovatele o azyl. Dne 20. 2. 2001 stěžovatel požádal o povolení pobytu mimo azylové zařízení v soukromí. Jako adresu, kde se bude po dobu azylového řízení zdržovat, uvedl ubytovnu N. B. 114. Dne 10. 9. 2001 žalovaný vyzval stěžovatele na den 1. 10. 2001, aby se dostavil na P. J. k ústnímu jednání ve věci žádosti o azyl. Opakovaně žalovaný stěžovatele vyzval ke konání ústního jednání na den 5. 11. 2001. První i druhá pozvánka na pohovor se žalovanému vrátila s tím, že adresát nebyl zastížen, zásilka byla uložena na poště, ale adresát si ji v úložní době nevyzvedl. Ve dnech uvedených na předvoláních se stěžovatel nedostavil k pohovoru a svou neúčast řádně neomluvil. Žalovaný konstatoval, že stav spisového materiálu nedovoluje rozhodnout ve věci a proto řízení ve smyslu ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona o azylu dne 6. 11. 2001 zastavil.

Proti předmětnému rozhodnutí o zastavení řízení podal stěžovatel dne 18. 12. 2001 rozklad. O rozkladu rozhodl Ministr vnitra ČR dne 17. 6. 2003 tak, že napadené rozhodnutí o zastavení řízení o udělení azylu ve smyslu ustanovení § 59 odst. 2 správního řádu potvrdil a rozklad stěžovatele zamítl. Předmětné rozhodnutí o rozkladu napadl stěžovatel žalobou. Městský soud v Praze žalobu zamítl kasační stížností napadeným rozsudkem.

V kasační stížnosti stěžovatel, ačkoli tak nečiní odkazem na konkrétní kasační důvod zakotvený v ustanovení § 103 s. ř. s., uplatňuje důvod uvedený v ustanovení § 103 s. ř. s. odst. 1 písm. b) s. ř. s., když správnímu orgánu vytýká procesní vady.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 31 odst. 1, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu. Stejně námitky uplatnil stěžovatel již v žalobě. Krajský soud namítaná pochybení neshledal, když v rozsudku přezkoumával na základě obecně uplatněných žalobních námitek celý postup žalovaného a došel k závěru, že pro zastavení azylového řízení byly zákonné podmínky splněny. Důsledky nedostavení se k pohovorům nese žalobce. Nejvyšší správní soud se se závěry soudu plně ztotožňuje.

Podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona o azylu se řízení o azylu zastaví, jestliže se žadatel o udělení azylu bez vážného důvodu opakovaně nedostavuje k pohovoru (§ 23 odst. 2) nebo neposkytuje informace nezbytné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci a na základě dosud zjištěných skutečností nelze rozhodnout.

Podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o azylu se všechny písemnosti doručují účastníkovi řízení do vlastních rukou v místě, ve kterém je evidován jeho pobyt.

Podle ustanovení § 24 odst. 2 správního řádu, nebyl-li adresát písemností, která má být doručena do vlastních rukou, zastížen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručovatel uloží

písemnost v místně příslušné provozovně držitele poštovní licence nebo u obecního úřadu a adresáta o tom vhodným způsobem vyrozumí. Nevyzvedne-li si adresát písemnost do 3 dnů ode dne uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedověděl.

Z uvedených ustanovení vyplývá, že žalovaný je podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona o azylu oprávněn zastavit správní řízení o udělení azylu tehdy, jestliže se žadatel o azyl opakovaně nedostavuje k pohovoru bez vážného důvodu a zároveň nelze na základě dosud zjištěných skutečností rozhodnout. Obě tyto podmínky musejí být splněny kumulativně, přičemž z požadavku opakovanosti je nutno vyvodit, že se vyžaduje přinejmenším dvojí nedostavení se k pohovoru bez vážného důvodu.

Nezbytným předpokladem postupu podle tohoto ustanovení je řádné doručení předvolání k pohovoru, které se musí uskutečnit v souladu s pravidly stanovenými v ustanovením § 24 správního řádu. Pokud si adresát písemnost zaslanou do vlastních rukou nepřevzme při doručování, je zásilka považována za řádně doručenu v případě uplatnění zákonné fikce uvedené v ust. § 24 odst. 2 věta druhá správního řádu. Předpokladem nastoupení zákonné fikce dle tohoto ustanovení je skutečnost, že se adresát v daném místě zdržuje, že nebyl při doručování zastížen, že byl o uložení zásilky vhodným způsobem vyrozuměn a že si do tří dnů od uložení zásilku nevyzvedl. Vhodným způsobem vyrozumění je bezesporu taktéž písemné uvědomění o uložení zásilky na poště vhozené poštovním doručovatelem do poštovní schránky adresáta.

Nejvyšší správní soud má z vrácených dokladů o nedoručení zásilek za prokázané, že se stěžovatel v době doručování na doručovací adrese zdržoval. K tomu, aby mohla být vyvrácena správnost údajů o doručení obsažených v doručence, musel by stěžovatel především tvrdit skutečnosti, které vedou k závěru, že údaje na doručence nejsou pravdivé. Jde-li o tzv. náhradní doručení písemností určené do vlastních rukou účastníka, jsou tvrzeními, jež v případě, že jsou prokázána, mohou vyvrátit závěr o doručování dokladovaném doručenkou, zásadně jen tvrzení, že se nezastížený adresát v době doručování písemností v místě doručení nezdržoval, příp. tvrzení, že pošta při doručování zásilky nedodržela postup předepsaný správním řádem a poštovním řádem. Tyto skutečnosti však stěžovatel žádným způsobem nezpochybňuje, naopak sám připustil, že si řádně nevyzvedával poštu a v tomto spatřuje své spoluzavinění.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda stěžovateli, ačkoliv byl řádným způsobem vyrozuměn o konání obou pohovorů k žádosti o udělení azylu, v účasti na těchto pohovorech bránil vážný důvod ve smyslu ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona o azylu. Po zvážení všech okolností případu Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že tomu tak nebylo. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že stěžovatel si musel být vědom, že je účastníkem správního řízení o udělení azylu, v jehož rámci je nositelem procesních povinností, a to přinejmenším povinnosti poskytnout správnímu orgánu přiměřenou součinnost. Nic nebránilo stěžovateli, aby se při vědomí probíhajícího azylového řízení, poté, co byl poučen o svých povinnostech, řádně přebíral poštu a případně se informovat se o tom, zda mu nejsou doručovány písemnosti. Rovněž správní orgán nemá dle zákona o azylu povinnost doručovat písemnosti žadatelům o azyl ubytovaným mimo azylová zařízení předáním písemnosti v okamžiku, kdy se žadatel dostaví do určeného azylového zařízení za účelem prodloužení platnosti průkazu.

Žalovaný správně dovodil naplnění podmínek pro zastavení řízení dle ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona o azylu, pokud se žalobce opakovaně bez vážného důvodu nedostavil k pohovoru přesto, že mu bylo předvolání řádně doručeno. Stejně tak postupoval v souladu s ustanovením § 24 odst. 1 zákona o azylu, když předvolání k pohovorům zasílal do vlastních rukou na adresu, kterou stěžovatel uvedl. Z obsahu správního spisu vyplývá, že po celou dobu správního řízení neměl žalovaný pochybnosti o tom, že se stěžovatel na jím uvedené adrese zdržuje, pouze si doručované zásilky nevyzvedl. Správní řád žádným způsobem nerozlišuje důvody, pro něž si nezastižený, avšak v místě doručování zdržující se adresát uloženou zásilku nevyzvedne, když postačí samotná skutečnost, že si ji nevyzvedl, ačkoliv byl o jejím uložení vhodným způsobem vyrozuměn.

Argumentace stěžovatele rozsudky Evropského soudu pro lidská práva a Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod podporující tvrzení stěžovatele o existenci právně relevantních důvodů pro udělení azylu, za situace, kdy bylo řízení zastaveno, je nerozhodná. Obdobně je tomu i v případě námitky ohledně neudělení humanitárního azylu. Argumentovat v tomto směru by mohl stěžovatel mohl pouze za předpokladu, kdy by žalovaný rozhodoval o udělení či neudělení azylu, nikoliv v případě, kdy bylo řízení z důvodu výše uvedeného zastaveno a žalovaný důvody odchodu stěžovatele ze země původu ve vztahu k naplnění podmínek pro udělení azylu neposuzoval.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

Krajský soud v Ústí nad Labem ustanovil stěžovateli zástupce advokáta podle ust. § 35 odst. 7 s. ř. s.. Podle tohoto ustanovení v tomto případě odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát. Při určování výše odměny a náhrady hotových výdajů advokátovi vycházel Nejvyšší správní soud z vyhlášky č. 177/1996 Sb. Dospěl k závěru, že zástupci stěžovatele náleží odměna podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) této vyhlášky, tedy za 1 úkon právní služby za 1000 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky a § 7 této vyhlášky). Dále mu náleží náhrada hotových výdajů za 1 úkon ve výši po 75 Kč (§ 13 odst. 1, 3 cit. vyhlášky). Celkem tak zástupci stěžovatele náleží odměna a náhrada hodových výdajů ve výši 1150 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu